

Norsk filminstitutt
post@nfi.no
kopi: mette.tharaldsen@nfi.no.

Vår ref.: Åse Kringstad
Saksnr.: nr
Sted: Oslo
Dato: 18.08.2025

Høring om nordisk bærekraftsstandard for film-, tv- og serieproduksjon (NES)

Virke Produsentforeningen takker for muligheten til å gi innspill til forslaget om innføring av en felles nordisk bærekraftstandard for film-, tv- og serieproduksjoner.

Innledning

Tiltak for å stimulere til omstilling til mer bærekraftig audiovisuell produksjon er viktig og etterspurt, og behovet for felles retningslinjer som kan bidra til å redusere miljøpåvirkningen fra produksjoner og styrke bransjens bærekraftige utvikling er stort. Virke utarbeidet i 2024 en rapport om kultursektorens klimaavtrykk¹, i samarbeid med en rekke kulturorganisasjoner, Green Producers Club, Asplan Viak og Energi AI. Rapporten var delfinansiert av Kulturdepartementet. I denne analysen kom det fram at det innenfor kultursektoren er film- og serieproduksjon som utgjør de største klimaavtrykkene, og blant tiltakene var en oppfordring til myndighetene om å ta en mer aktiv rolle overfor feltet, og øke ambisjonsnivå og krav.

Produksjonsmiljøene selv ønsker å bidra til mer grønn omstilling, og dokumentert miljøansvar er også i økende grad etterspurt av bestillere, investorer og finansierer. En felles nordisk standard kan gi forutsigbarhet, styrke konkurransekraften og bidra til kompetanseheving i hele verdikjeden.

For at bærekraftsstandarden skal ha reell verdi, må den innføres og justeres i tråd med den produserende bransjens behov. Den må balansere hensikt med praktisk gjennomførbarhet.

Selv om intensjonen bak NES er positiv, vil innføringen av standarden kunne medføre betydelige utfordringer for norske film- og TV-produsenter. Kravene om klimabudsjett, klimaregnskap og utnevning av bærekraftkoordinator innebærer økte kostnader og administrativ belastning, særlig for små og mellomstore produksjonsselskaper. Det er også risiko for at standarden kan virke byråkratiserende og hemme fleksibiliteten i produksjonsprosesser, spesielt dersom kravene ikke tilpasses norske forhold som geografi og infrastruktur.

¹ [Kulturlivets klimapåvirkning - Virke - Hovedorganisasjonen for handels- og tjenestenæringen](#)

Videre kan ulik belastning mellom produksjonstyper, som drama med høyere utslippsprofil, føre til skjevfordeling av støtte og konkurransevridning. Uten tydelige insentiver og støtteordninger, og med usikkerhet rundt implementering og ansvar, kan NES oppleves som en ekstra byrde fremfor et utviklingsverktøy. Det er derfor avgjørende at produsentledet involveres aktivt i videreutviklingen og at det etableres mekanismer som sikrer rettferdig og praktisk gjennomføring.

Fleksibilitet og relevans

Det er positivt at standarden åpner for avvik og at irrelevante krav kan anses som oppfylt. Dette er avgjørende for å sikre at kravene tilpasses produksjonenes ulike formater, budsjetter og geografiske rammer. Vi kommer tilbake til spørsmål til dette punktet lenger ned i høringssvaret.

Ressurser, veiledning og støtteapparat

Implementering av NES vil kreve betydelig innsats fra produsentene, særlig i oppstartsfasen. Det er derfor viktig at sekretariatet tilbyr praktisk veiledning, maler og opplæring, og at dette er tilgjengelig på nordiske språk, så vel som på engelsk. Det må gjøres enkelt å kunne følge standardens målkrav, og enkelt å finne den nødvendige dokumentasjonen, og hvor man skal lete etter den. Dokumentasjonskravene er til dels omfattende, og vil være krevende for produksjonsselskaper i film- og tv-bransjen å skaffe. Vi kommer med flere innspill til dette punktet lenger ned i høringssvaret.

Insitamenter for å delta

Kravene som stilles i NES er omfattende, og vil kreve mye tilleggsarbeid i både søknadsprosess, produksjon og rapportering. Det er kort tid til standarden skal implementeres, og omstillingstakten dette krever, vil være for høy for mange. Det er viktig at NES i første omgang innføres uten sanksjoner, og at det utvikles insitamenter for å delta – for eksempel gjennom prioritering i tilskuddsbehandling eller tilgang til ekstra støtte for bærekraftiltak.

Forankring og representasjon

Det er avgjørende at produsentledet fra starten av er godt representert i styret og det rådgivende organet, slik at erfaringer fra produksjonsfeltet får gjennomslag i videreutviklingen av standarden. Dette kan ikke bare være en ambisjon. De nordiske produsentforeningene vil koordinere seg for en slik styrerepresentasjon.

Medlemskontingenten er for høy til at det er reelt mulig for de fleste produksjonsselskaper å være medlem. Her bør det fungere slik at produsentforeningene kan tegne medlemskap og representere sine medlemmer.

Kostnadsfordeling

Produsentene alene kan ikke dekke de eventuelle merkostnader knyttet til oppfyllelse av kravene i NES. Vi har en forventning om at kringkastere, strømmeaktører og øvrige finansierer bidrar til å dekke disse merkostnadene. Vi mener også det bør presiseres at slike merkostnader er å anse som en del av produksjonsbudsjettet og dekkes innenfor det totale budsjettet fra finansieringspartene.

Klimabudsjett

I høringsnotatet pkt.4.4 står det at det foreslår at klimabudsjettet skal være en del av søknaden om produksjonstilskudd. I det vedlagte forslaget til NES pkt. 1c står det at det ved tilskudd til produksjon og før produksjonen igangsettes, skal beregnes og leveres utslippsbudsjett. Her er det litt utydelig hva som er ment, siden ordlyden er ulik. Det bør ikke stilles krav om at klimabudsjettet kan være endelig klart på søknadstidspunktet. Det er mer hensiktsmessig å knytte det til produksjonsstart, eller til tidspunktet for tilskuddsutbetaling. Siden NFI er første finansiør i mange tilfeller, vil det reelle budsjettet endres i løpet av denne prosessen.

Det er viktig at det åpnes for bruk av ulike verktøy, siden produksjon skjer på tvers av landegrensler, og standarden må være mulig å levere på også for internasjonale produksjoner som kommer hit gjennom insentivordningen, eller gjennom samproduksjoner. Det er derfor viktig at det er presisert at den må etterleve GHG-protokollen.

Nærmere om detaljene i ordningen

Ansvarserklæring

Når NFI utarbeider en mal/standard for dette, bør det inngå en presisering av hvilke aktører innenfor produksjonen NES skal være «gjort kjent» for.

Bærekraftskoordinator

Her er det viktig at NFI og andre leverandører sørger for kurs og opplæring for de som skal ha bærekraftskoordinatorfunksjoner. Det må i tillegg etableres finansieringsordninger, og støtte til små produksjonsselskaper til å dekke de nødvendige verktøyene. Koordinatorens rolle må diskuteres nærmere, da det vil være kostbart å ha en fulltids stilling på dette. Det bør være en stilling som kan kombineres med andre funksjoner.

Hvilke produksjoner skal omfattes/hvem standarden gjelder for

Vi slutter oss som utgangspunkt til at alle produksjoner som gjøres i Norge skal omfattes av NES, men etterspør noen avklaringer:

Forslaget til forskriftstekst som ny bokstav i § 3-3 lyder: «For søknader om produksjonstilskudd skal prosjektet etterleve nordisk standard for bærekraft (NES). Kravet gjelder ikke dersom prosjektets produksjonsbudsjett er lavere enn 50.000 euro på søknadstidspunktet.» Forskriftskravet vil da være absolutt. Det står prosjektet skal «etterleve» – og ingen forbehold om type produksjon. Vi foreslår at det her vurderes å føye til «så langt det er mulig», eventuelt at forskriftskravet gjelder klimabudsjett og klimaregnskap som forutsetning for tilskudd, og at prosjektet så langt det er mulig skal etterleve NES.

Samproduksjoner med utenlandsk hovedprodusent kan motta produksjonstilskudd og gjennomføre deler av produksjonen i andre land uten tilsvarende krav, dette kan få innvirkning på valg av innspillingssted og slik sett være en utilsiktet virkning.

Vi vil gjerne ha en nærmere dialog med NFI om hvordan dokumentarproduksjoner kan etterleve NES. Her kan det være aktuelt å kjøre caser på noen prosjekter, sett opp mot målene i NES, for å se hvilke tilpasninger som vil være nødvendige.

Insentivordningen er ikke en tilskuddsordning, og slik sett ikke omfattet av den innledende definisjonen av hvilke produksjoner NES gjelder. Vi har imidlertid jobbet for å profilere Norge som et bærekraftig innspillingsland, og det ligger allerede føringer i ordningen om å legge fram klimastrategi. Om det skal innføres NES for produksjoner som får refusjon etter insentivordningen, bør det gjelde for både norske og utenlandske produksjoner.

Når det gjelder nedre grense for hvilke produksjoner som omfattes av standarden, er det helt klart at det vil være krevende for små selskaper og små prosjekter å etterleve NES. Hvilket innslagspunkt standarden skal ha, er vanskelig å sette. Her vil det være til hjelp om det hentes inn mer erfaring fra Tyskland. Grensen på 500 000 euro framstår som så lav at det er vanskelig å se at det vil ha en reell funksjon.

Konsekvenser hvis man ikke klarer å innfri standardens krav

I begrunnede unntakstilfeller der obligatoriske krav ikke kan oppfylles, tillates maksimalt fem avvik fra de 22 obligatoriske kravene. Denne regelen skal evalueres årlig, og antallet tillatte avvik kan etter hvert bli redusert.

I høringsnotatet kap.5 står det: «I vurderingen saksbehandler gjør av avvik fra standarden og om dette er tilstrekkelig begrunnet, vil følgende legges til grunn:

- Identifisere årsak til avviket: Hvorfor standarden ikke ble fulgt. Var det på grunn av uaktsomhet, uvitenhet eller feil
- Vurdere innsatsen: Iverksatte produksjonsselskapet rimelige tiltak for å overholde standardene, og fantes det uforutsette hindringer
- Hvilke konsekvenser får avviket: Vurderes i forhold til hele prosjektets miljøambisjoner og overordnede mål.

Hvis et avvik kan dokumenteres som ikke relevant for produksjonen, regnes dette som oppfylt og ikke som et avvik.»

Her må det presiseres om NFI skal vurdere avvik ut over de maksimalt fem avvikene fra de 22 obligatoriske, eller om de fem tillatte avvikene krever godkjennes av NFI.

Å vurdere avvik på denne måten krever mye kunnskap fra saksbehandler. Det kan føre til at skjønn kommer inn i stedet for standardiserte krav. Dette kan skape utfordringer for grunntanken om standardisering.

Flere av kravene i standarden er svært vanskelig å etterleve, og dermed vil gi avvik for noen og gi urettferdige konkurransevilkår avhengig av hvor i Norge eller Norden man produserer. Her vil det også være nyttig veiledning for bransjen at NFI er tydelige på hvilken klima- og miljøpåvirkning som ikke anses som relevant for produksjonen.

Krav om lavutslippskjøretøy

Energikravene til kjøretøy og aggregater må ses opp mot tilgjengelighet i markedet, og NES må ha rom for at det i praksis kan være vanskelig å etterleve.

I følge DFØs veileder for miljøkrav i offentlige anskaffelser kan et krav om utslippsfrie kjøretøy stilles dersom markedet er modent, dvs. «når 3 eller flere leverandører kan levere transport med nullutslippskjøretøy (elektrisitet eller hydrogen) eller biogass.»

I forbindelse med filmproduksjon vil det trolig oppstå utfordringer dersom det ikke finnes leverandør av lavutslippslastebiler, og det ikke er mulig å hente inn tilbud fra flere. Dette kan føre til at prisene på transport presses opp, og kan også gi ulike konkurransevilkår for produsenter/produksjoner på ulike steder i Norge og Norden.

Hvor går grensene for når transport er et avvik som kan dokumenteres som ikke er relevant for produksjonen?

Energiforbruk

Standarden bruker en noe problematisk formulering og stiller obligatoriske krav til bruk av *grønn* strøm «i land der grønn strøm er tilgjengelig» (3.a mv)

Vi oppfatter at det er ment at grønn strøm er elektrisitet som kommer fra fornybar energiproduksjon og at hensikten er at en filmproduksjon skal bruke strøm som har høyest mulig fornybarandel. Ved bruk av ordet «strøm» og ikke «energi», omfattes kun strømmen man bruker i produksjonen av en film, og ikke energien man bruker til alt annet (oppvarming av lokaler).

Når det gjelder aggregater, dersom man er nødt til å bruke dette, er tidsavgrensingen på 3 dager urealistisk. Her kan utslipp avhjelpes ved bruk av filter. El-aggregat bør tillates.

Norge og de øvrige nordiske landene er en del av et europeisk kraftsystem, og strømmen som kommer ut av stikkkontakten, kommer fra ulike energikilder. Denne energimiksen får ikke et filmproduksjonsselskap gjort noe med. Dette er altså ikke noe som er mulig å velge – eller ikke velge – for en filmprodusent. Så til standardens dokumentasjonskrav: skal man dokumentere at man har betalt for opprinnelsesgarantier på strøm? Eller skal man dokumentere strømforbruket med å legge ved varedeklarasjonen for strømkjøp? I Norge er det NVE som årlig beregner varedeklarasjonen for norsk strøm [Strømdeklarasjoner - NVE](#)

Krav til materialer, spesielt 5.d Ingen materialer med problematiske stoffer eller opprinnelse

Vi mener hensikten med punktet er god, nemlig redusere risikoen for kronisk helsefare, akutt forgiftning og forurensing av miljøet. Det er heller ikke mulig eller ønskelig å materialgjenvinne produkter som inneholder slike stoffer.

Under dette punktet bør veiledning til informasjon stå i fokus, og hjelp til valg av produkter.

Generelt bør kravene være i tråd med allerede etablerte miljøsertifiseringsordninger og offisielle lister: Svanemerket og EUs Ecolabel – «Blomsten» – er de to offisielle miljømerkene i Norge, og produkter med disse merkene inneholder garantert ikke helse- og miljøskadelige stoffer. Det kan også vises til å unngå produkter faremerket som kronisk helsefare, miljøfarlige eller akutt giftige. Miljødirektoratets liste over prioriterte miljøgifter bør legges til grunn, i stedet for å lage egne lister.² Virksomheter som bruker kjemikalier som kan medføre helse – og miljøskade eller produkter som inneholder slike stoffer, har substitusjonsplikt.³

Vern av biologisk mangfold

Dette kan også være vanskelig å etterleve og dokumentere. Her trengs det god veiledning fra NFI, f.eks. hvor man finner man kart som viser om innspillingsstedet ligger på et naturreservat, Natura 2000-område eller et fuglebeskyttelsesområde, og hvor man kan få hjelp til å utarbeide en verneplan.

Avslutning

Virke Produsentforeningen ser frem til å bidra konstruktivt i det videre arbeidet med NES. Vi ønsker å være en aktiv samarbeidspartner i utviklingen av en standard som både er ambisiøs og gjennomførbar – og som styrker bærekraften i hele den nordiske audiovisuelle bransjen.

Vennlig hilsen

Åse Kringstad

Leder

Virke Produsentforeningen

² [Liste over prioriterte miljøgifter \(prioritetslista\) - miljodirektoratet.no](#)

³ [Erstatte farlige kjemikalier \(substitusjon\) - miljodirektoratet.no](#)